

גליון רנח
ברשת בהר תשע"ח

בכל עניני הגליון - 0527121241
לקבלת העלון ברוא"ל -
NerYissachar@gmail.com

נר יששכר

לע"נ מרן ראש הישיבה
הגאון הגדול רבי יששכר מאיר זצוק"ל

משנה שר שכי ממשנתו של רבינו

ביאור ענין ההילולא שעושים על סילוקו של צדיק (ב)

והתלמוד והאגדה אני נותן להם על פה, שאם יבואו עובדי כוכבים וישתעבדו בהם יהיו מובדלים מהם"

וביאר בזה הבית הלוי, כי קודם שנשתברו הלוחות הראשונות לא היה חשש זה קיים כלל, שהרי מבואר בגמ' בעירובין (נד.) שאלמלי לא נשתברו לוחות הראשונות אין כל אומה ולשון שולטת בישראל שנאמר "חרות על הלוחות" - "אל תקרי חרות אלא חירות". ונמצא, כי בשורשה היתה תורה שבעל פה ראויה להכתב - שהרי לא היה חשש כלל שמא ישתעבדו לאומות, ומאחר שנשתברו הלוחות שוב עולה החשש שמא ישתעבדו האומות ותיפול התורה לידהם, ולכן לא נכתבה תורה שבעל פה אלא נמסרת בעל פה מפי הרב לתלמידו. ונמצא, כי כל מציאות השכחה וההעלמה של התורה שבע"פ היא תולדת שבירת הלוחות הראשונות, אשר הולידה את הצורך להצניע את התורה שבעל פה מן האומות שיתכן ועתידים לשלוט על ישראל.

ועל פי זה ביאר הבית הלוי עוד, שאף אחר שבירת הלוחות הראשונות, מכל מקום עדיין לא בטלה בחינת הכתיבה מן התורה שבעל פה, שאף שאינם נכתבים על גבי גוילין העשויין מעור בהמה, מכל מקום כל יחיד ויחיד מישראל אשר הכין את עצמו בעמלה של תורה שבעל פה, לקנות בה קניין נפשי, הריחו מתקדש גופו מתקדש ונעשה כגוילין של אותה תורה שהוא עמל בה - כמאמרו של שלמה המלך ע"ה שיחס את הכתיבה ללב ואמר "כתבם על לוח לבך" (משלי ז א). ועל ענין זה אמר הקב"ה למשה רבינו "המקרא אני נותן להם במכתב - והמשנה והתלמוד והאגדה אני נותן להם על פה", כי מעתה לא תהא כתובה אלא מקצת התורה שבכתב, אך המשנה והגמרא לא יהיו נכתבים על גבי גוילין, אלא על גבי לבם של ישראל.

בחינת תורה שבע"פ המתנוצצת בימים אלו שמונחיים בספירת הוד

מהות אותה טיפת הדיו שנשתיירה למשה רבינו אחר השלמת כתיבת התורה, אף היא מבוארת במשנתו של הבית הלוי, שהיא טיפת הדיו שבה היתה ראויה התורה שבעל פה להכתב, אלא שאחר שהורוהו הקב"ה שאין תורה זו נכתבת על גבי גויל, העבירה משה רבינו על ראשו, וממנה נעשו קרני ההוד - כמבואר במדרש. ענין זה מורה על מהות כתיבת התורה שבעל פה אחר שבירת הלוחות, שהיא כתובה בראשו של החכם וחקוקה על לבו, ובאם הכין את גופו ונתקדש כראוי אף גופו מתקדש בקדושת ס"ת, וראויה התורה להכתב בו. וכשם שהיו הלוחות מבהיקות בזיוום מסוף העולם ועד סופו, כך משה רבינו זכה וקרני ההוד שבקעו ממנו האירו בכל העולם כולו, מאחר שנתקדש ונעשה בעצמותו כלוחות וכמכתב האלוקים החרות על הלוחות.

וכאשר נקיש את חלות קדושת התורה שבכתב לחלות הקדושה בתורה שבעל פה, נמצא כי ספר התורה מתקדש במעשה הכתיבה בקדושה על גבי הגויליים, וכך גם האדם המתקדש בקדושת התורה שבעל פה, גם זה נעשה על ידי מעשה הכתיבה הרוחנית של תורה זו, והיא העמלות והיגיעה הצרופה לחקור ולהשכיל ולדעת את כלליה ופרטיה של התורה שבעל פה, אשר הם המה הפעולות שעל ידם נחקקים דברי התורה שבעל פה על לוח לבם של לומדיה, עד שנעשה לבבם כגויל ועמלם כחקיקה, ודברי התורה הנלמדים על ידם נעשים לאותיות ותיבות של תורה, והם המה "קרני ההוד" שזוכים לו חכמי התורה האמיתיים שנעשו כשני לוחות הברית - מכח התקדשות כתיבת דברי התורה על לבבם, והוד קרני התורה החקוקה בלבוותיהם מבהיקה ומאירה לארץ ולדרים עליה.

ונפלא הוא למתבונן, שספירות ימי ה"הוד" שבספירת העומר, ראשיתם הוא ביום י"ד באיר - יום הקרבת פסח שני. והנה, המקום והזמן שבו התחדשה מציאות של "דרישה וחקירה" המולידה דינים חדשים ותורה חדשה - מעין בחינת התורה שבעל פה - הוא במצות פסח שני, וכפי שמתבאר מתוך הפסוקים שבפרשת בהעלותך (במדבר ט ו-ח):

"ויהי אנשים אשר היו טמאים לנפש אדם ולא יכלו לעשת הפסח ביום ההוא ויקרבו לפני משה ולפני אהרן ביום ההוא. ויאמרו האנשים ההמה אליו אנחנו טמאים לנפש אדם למה נגרע לבלתי הקרב את קרבן ה' במעדו בתוך בני ישראל. ויאמר אלהם משה עמדו ואשמעה מה יצוה ה' לכם"

אנשים אלו הטמאים, ביקשו ודרשו לתקן את אשר החסירו בטומאתם, לבלי יגרעו מקיום מצות קרבן פסח. מתוך דרישה זו זכו אנשים אלו שעל ידם נתחדשה מצות הקרבן קרבן פסח שני. ונמצא, כי מציאות זו של השגת עוד חלקים בתורה על ידי העמל והחפץ של מבקשיה, כבר נתחדשה במדבר בדרישתם של אלו לקיים את מצות הפסח. וכע"ז מצונו בתורה בבנות צלפחד שעל ידי דרישתן וחקירתן נתחדשו ונאמרו דיני הנחלות והירושות, וכן בבני גד ובני ראובן שנחדש על ידם הלכות התנאי, וכל אלו הן מצוות שנאמרו למשה רבינו במהלך זה של תורה שבעל פה, שיחידים מבני ישראל הצטיינו במידת הביקוש, ועל ידם נתחדשו כמה פרשיות והלכות בתורה.

ועל פי זה נבין, כי הימים של ספירת ה"הוד" מתחילים ביום י"ד באיר - יום הקרבת

במאמרינו בשבוע שעבר הבאנו את ראשית דברי רבינו זצוק"ל בביאור ענין השמחה שעושים ביום סילוקו של צדיק, שהוא על מה שבסילוקו של צדיק נקבעים דברי התורה בלב תלמידיו, כמבואר בדברי המדרש בקהלת.

בהמשך דבריו ביאר רבינו את מציאות החידוש שבתורה שבעל פה (על פי דברי רבי צדוק הכהן מלובלין בספרי פרי צדיק), וביאור ענין ספירות ה"הוד" החלים בימי פסח שני ול"ג בעומר, וכפי שיתבאר לפנינו ברצות ה'.

תורתו של משה רבינו ותורתו של רבי עקיבא והצורך בתגין שבס"ת

"אמר רב יהודה אמר רב, בשעה שעלה משה למרום מצאו להקב"ה שיושב וקושר כתרים לאותיות. אמר לפניו רבש"ע מי מעכב על ידך, אמר לו אדם אחד יש שעתידי להיות בסוף כמה דורות, ועקיבא בן יוסף שמו, שעתידי לדרוש על כל קוף וקוף תילין תילין של הלכות. אמר לפניו רבש"ע הראהו לי, אמר לו חזור לאחורך, הלך וישב בסוף שמונה שורות ולא היה יודע מה הן אומרים, תשש כחו. כיון שהגיע לדבר אחד אמרו לו תלמידיו רבי מנין לך, אמר להן הלכה למשה מסיני, נתיישבה דעתו" (מנחות כט: רש"י טו)

בחלק הראשון של מאמר זה נתבארה ונתיישבה הפליאה - הכי אמנם היה גדול רבי עקיבא ממשנה רבינו, עד שלא השיג משה רבינו את אותם חידושים שהשמיע רבי עקיבא לשומעי לקחו, וביארנו בזה כי את החילוק שבין משנתו ותורתו של רבי עקיבא למשנתו של משה רבינו, שותרת משה רבינו המסורה מסיני תורה בהירה היא, שכל שביליה ופרטיה נתיירים הוה להלכה ולמעשה, ועל כן לא היתה תורתו זקוקה לדרישת התגין וקשירת הכתרים כלל, וכפי שדרשו חז"ל מן המקרא ד"ואלה המשפטים אשר תשים לפניהם" - "לפי שהוא אומר דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם, אין לי אלא פעם אחת, מנין שנה ושלוש ורבע עד שילמדו, תלמוד לומר ולמדה את בני ישראל, יכול למדין ולא שונין, תלמוד לומר שימה בפיהם. יכול שונין ולא יודעין, תלמוד לומר ואלה המשפטים וגו', ערכם לפניהם כשלחן ערוך, כענין שנאמר אתה הראית לדעת" (מכילתא לפרשת משפטים - מניקין פרשתא א), וכל תורה שמסר משה רבינו לישראל כאספקלריא המאירה מסרה להם, בבחינת "אתה הראת לדעת" - בלא פקפוק ונדנד כלל.

לעומת זה, משנתו של רבי עקיבא בבחינת "תורה שבעל פה" היא, שאינה נדרשת אלא על ידי הביקוש והדרישה האינסופית, ועל ידי דקדוק כל תג ותג וכל קוף וקוף, לדעת את פרטי משפטי התורה ואופני הנהגתה. על ידי עמלו של רבי עקיבא ותלמידיו, התבררה משנתם של חכמי התורה, ומשנתו של רבי עקיבא היא תמצית התורה שבעל פה - שנמסרה על ידי רש"י תלמידו של ר"ע לדורות הבאים עד לדורותינו אנו. ומאחר ותורת רבי עקיבא נדרשת מתוך דרישת כל קוף וקוף בתורה, על מנת לגלות את טעמי התורה ודעת נתיבותיה, לכך "הוצרך" כביכול הקב"ה לאותה קשירה של כתרים לאותיות התורה הקדושה, כדי שיבוא רבי עקיבא ויחדש את פרטי משפטי התורה מתוך דרישתם ולימודם של קוצים אלו, אכן בתורתו הבהירה של משה רבינו אין צורך בדרישת תגין, שכן תורתו תורה שלימה ובהירה היתה, וכל רז לא אניס ליה.

אכן, השורש לצורך של דרישת כתרי האותיות, היא תולדת כהיית אור התורה במהלך הדורות, אשר מחמתה הוצרכו הכל לדרישה ולחקירה לפירוק ולהויה, וכל שאר הכלים אשר על ידם נקנית התורה שבעל פה, ורבי עקיבא שעמל ויגע בתורה השלים בעמלו את התורה שבעל פה ומסרה לדורות הבאים אחריו, ובחינת "תורה חדשה" היתה תורתו, והגויליים של תורה זו היא הלב של לומדי התורה ועמליה שבכל הדורות, אשר זוכים לעמול בה ולהרחיב בגדריה ופרטיה, לקבוע את משנתו של רבי עקיבא ותלמידיו בלבבותם.

קרני ההוד שזכה להם משה רבינו בהר סיני מהודה של תורה

"ומשה לא ידע כי קרן עור פניו. מהיכן נטל משה קרני ההוד, רבנן אמרי מן המערה שנא' והיה בעבור כבודי וכו' ר' יהודה בר נחמן בשם רשב"ל אומר עד שהיה כותב בקולמוס נשתייר קימעה, והעבירו על ראשו, וממנו נעשו לו קרני ההוד" (שמו"ר טו ז)

בביאור דברי המדרש הללו הרחיב מרן הבית הלוי בדרושים (שו"ת בית הלוי ח"ב דרוש יח), ויסוד דבריו הם על פי דברי חז"ל במדרש (שמו"ר טו א), שביארו את הטעם שלא נכתבה התורה שבעל פה לדורות:

"בשעה שנגלה הקב"ה בסיני ליתן תורה לישראל, אמרה למשה על הסדר מקרא ומשנה תלמוד ואגדה, שנאמר וידבר אליכם את כל הדברים האלה, אפילו מה שהתלמיד שואל לרב אמר הקב"ה למשה באותה שעה. מאחר שלמדה מפי הקב"ה אמר לו: למדה לישראל. אמר לפניו, רבש"ע אכתוב אותה להם, אמר לו איני מבקש ליתנה להם בכתב, מפני שגלוי לפני שעובדי כוכבים עתידים לשלוט בהם וליטול אותה מהם ויהיו בזיום בעובדי כוכבים, אלא המקרא אני נותן להם במכתב, והמשנה

אליבא דהלכתא

ספר ספירת העומר בערב שבת אחרי שקיבל שבת

א. שכח לספור ספיה"ע ונזכר למחרת

פסק השו"ע (סי' תפ"ט סעי' ח) שאם שכח לברך באחד מהימים, סופר בשאר ימים בלא ברכה, אבל אם הוא מסופק אם דילג יום אחד ולא ספר, יספור בשאר ימים בברכה.

אמנם אם נזכר ביום שלא ספר בלילה שלפניו, סופר ביום בלא ברכה (שו"ע שם סעי' ז), ושאר הימים ממשיך לספור בברכה (משגיב ס"ק לד).

ויש לדון במי ששכח לספור ספירת העומר ונזכר אחר שקיבל שבת האם רשאי לספור בלא ברכה, ולהמשיך לספור שאר הימים בברכה, או שכיון שקיבל שבת אינו רשאי להמשיך לספור בברכה, וכן יש לדון באופן שנוכר בבין השמשות האם יכול להמשיך לספור בברכה.

ב. דעת הפוסקים בספירת העומר בין השמשות

כתב השערי תשובה (סי' תפ"ט סק"ב) בשם **הבית דוד** שאם נזכר בסוף היום בין השמשות ומנה בלא ברכה ימנה שאר הימים בלא ברכה, דליכא ספק ספיקא גמור. וכתב **בה"ח** (סי' ק"פ) שהאחרונים נקטו להלכה כדעת הבית דוד.

אמנם דעת פוסקים רבים שממשיך לספור בברכה, דהנה **השערי"ת** (שם) כתב **שהברכ"י** (מהדו"ד סי' ק"ב) גמגם בזה קצת. וכ"כ **הגר"ח פלאגי** (מועד לכל חי) שאם ספר בין השמשות רשאי להמשיך לספור בברכה בשאר הימים, וכן **בשו"ת שואל ומשיב** (מהדו"ד ח"ג סוסי"ב סק"ב) מיקל בזה.

ובשו"ת בית שלמה (אור"ח ח"א סי' ק"ב) האריך בזה וכתב (בדייה ודו"ט) שיכול להמשיך לספור בברכה, שהרי כתב **בתרו"ד** (ח"א סי' לו) שמי שמסופק אם ספר יום אחד רשאי להמשיך לספור בברכה, וכן פסק **השו"ע** (סי' תפ"ט סעי' ח), ומתו"ד תרו"ד נראה שטעמו משום שפסיקת היום אף הוא נחשב לתמימות, ובנידון שספר ביה"ש איכא ס"ס מעליא כמו בספק אם דילג יום אחד, ועוד שכפי הנראה מלשון התרומת הדשן, שלא מטעם ספק ספיקא לחוד הוא, אלא משום שמעיקר הדין דעת בה"ג [שאם דילג יום אחד מפסיד ספירת שאר הימים, משום דבעינן תמימות], דעת יחידיה היא. וכל הקדמונים חלקו עליו, וא"כ מצד שורת הדין, לא היה לנו לחוש לדעת בה"ג כלל. ואף אם דילג ספירת יום אחד לגמרי, היה לנו להורות שיספור אחר כך בברכה, רק כיון שנתפשט המנהג לחוש לדברי בה"ג ולספור אחר כך בלא ברכה, אין לשנות המנהג. אך כשיש ספק אם דילג, כיון שאין בזה מנהג, יש לנו לסמוך אצל הקדמונים, דלא כבה"ג, ולספור אחר כך בברכה.

ג. האם יש להחמיר מדין ס"ס לחומרא

בשלמי מועד (נפ"י תמוז) העלה סברא בשם **הגרש"ז אויערבאך** זצ"ל לומר שאינו רשאי להמשיך לספור בברכה, דכל הטעם להקל לספור בברכה כאשר נזכר ביום הוא מטעם ס"ס, וכאן שסופר ביה"ש, איכא ס"ס לחומרא שמא הוא כבר יום המחר.

אך בשו"ת מנחת יצחק (ח"א סי' נ"ז) כתב לדחות סברא זו משום שכשם שיש ב' סברות להחמיר [שמא הוא לילה, ושמא אין לו תשלומים ביום], ה"ה שיש ספק ספיקא להקל, שמא ביה"ש הוא עדיין יום, ואפי' אם הוא כבר לילה, שמא קי"ל כשיטת בה"ג שאין הימים מעכבים זה את זה, והוי ספק השקול, ורוב הפוסקים סוברים שספיה"ע בזה"ז הוא מדרבנן, ובספק השקול יש להקל.

ד. הכרעת פוסקי זמנינו בנוכח לספור בין השמשות

ולהלכה נקטו פוסקי זמנינו שימשיך לספור בברכה, וכמשי"כ **האג"מ** (קובץ קול התורה ח"א עמ' כו אות יד, ודברת בס"י קמ ד"ה ושעמ"ל מסורת משה אור"ח אות שכת) **הגרש"ז אויערבאך** זצ"ל (חלוקת שלמה ספיה"ע פ"א סעי' ז) **הגרי"ש אלישיב** זצ"ל (ח"ל חג בחג עמ' פח הע' 14, אשרי האיש אור"ח ח"ג ספ"ד אות ז) **הגר"ש ואזנר זצ"ל** (מבית לוי ניסן עמ' ע"ב) **בשו"ת אור לציון** (ח"ג פט"ז סעי' ז) ועוד.

ה. ספירת העומר אחרי קבלת שבת של יחיד

אלא שיש לדון האם אחר שקיבל שבת יועיל שיספור בלא ברכה, או שאחר שקיבל שבת נחשב כיום חדש לגמרי ולא יועיל מה שיספור.

וכבר נחלקו בזה הפוסקים האם אחר קבלת שבת נחשב כיום חדש, דהנה דעת **המהר"ש"ל** (סימן סח) שמי שקיבל עליו תוספת יו"ט של שמיני עצרת, אינו רשאי לאכול עדיין מחוץ לסוכה, כיון שתוספת יו"ט של שמיני הוי רק לענין מלאכה אבל לענין מצות דסוכות עדיין יום סוכות הוא וכיון שכן אסור לאכול דצריך לברך לישב בסוכה ואינו יכול משום שכבר קיבל תוספת של שמיני עצרת.

אך דעת הט"ז (סי' תרס"א סק"א) שקבלת תוספת יו"ט של שמיני גורר פטור סוכה עמו דנעשה שמיני ממש וע"כ רשאי לאכול מחוץ לסוכה.

ובמשנ"ב (שם סק"ז ובשע"י ס"ק א) פסק כדעת המהר"ש"ל שאסור לאכול מחוץ לסוכה, ולפי"ז המקבל ע"ע שבת חשיב כיום ולא כלילה ורשאי לספור ספיה"ע.

ועוד יש להוכיח לזה מדברי **המשנ"ב** (סי' תקכו סק"ד ושע"י סק"א) שפסק שמי שקיבל שבת מבעו"י ונזכר שלא עירב עירוב תבשילין רשאי לערב, משום שקבלת שבת של יחיד, חשוב כדיון ספק חשיכה ולא כדיון לילה, וע"כ מותר לעשות את אותם דברים שמוותר לעשות בבין השמשות כעירוב תבשילין.

ומבואר מדברי המשנ"ב שקבלת שבת של יחיד דינו כבין השמשות של שבת, וכיון שהתבאר לעיל שהכרעת פוסקי זמנינו שמי שספר בבין השמשות בלא ברכה הועיל לו שיוכל לספור שאר ימים בברכה, א"כ ה"ה במי שקיבל שבת על עצמו שיועיל לו לספור בלא ברכה, כדי שיוכל לספור שאר ימים בברכה (ומיהו אין הדינים סותרים ול"ז, דל"ל שלענין דיני שבת חשיב כביה"ש אך במציאות חשיב כיום, וע"כ רשאי לערב כדיון ביה"ש, אך לאכול מחוץ לסוכה אינו רשאי כיון שבמציאות הוא עדיין יום של סוכות. ולפי"ז אין בגד"ז רשאי לספור ספיה"ע דחשיב כיום ואף שהציבור קיבלו שבת, דספיה"ע אינו תלוי בדין שבת כלל, אלא תלוי ביום שצריך לספור).

ו. ספירת העומר אחרי קבלת שבת של ציבור

אלא שלפי"ז כל ההיתר הוא ליחיד שקיבל שבת, אך אם קיבל שבת בציבור כתב **המשנ"ב** (שם) שאינו רשאי לערב כיון שנגרר אחר הציבור, ושוב אינו יכול לספור ספירת העומר.

ומיהו י"ל שאף מי שקיבל שבת בציבור רשאי לספור ספיה"ע, דהנה פסק **הרמ"א** (יו"ד סי' קצ"א סעי' א) כדעת **המהר"ל** שאף אם קיבלו הציבור שבת, מותר לאשה [בדבד"ק] לבדוק עצמה ולהתחיל ולמנות מיום המחרת ז"נ דחשיב כיום ולא כלילה, וכתב **הש"ך** (סק"ד) שהמהר"ל הוכיח כן ממה שמצאנו שאף שקיבל שבת אינו רשאי לספור ספירת העומר [של שבת] ומוכח דאין זה חשוב כלילה אלא כיום.

ולפי"ז י"ל שכשם שחשוב כיום לענין זה שאינו רשאי לספור את הספירה של שבת, כך חשוב כיום אף לענין זה שמותר לספור את הספירה של יום שיש.

ז. ספירת העומר למי שקיבל שבת מבעו"י והתפלל תפילת ערבית

והנה כתב **הט"ז** (סי' תר סק"ב) שציבור שהגיע להם שופר ביום שני של ר"ה, ור"ה היה בימים ה' ו' וכשבר השופר כבר התפללו שבת אבל עדיין היה יום, רשאים לתקוע בשופר כיון שלא קיבלו שבת אדעתא דהכי שלא יוכלו לקיים מצוות, ולפי"ז בנידו"ד י"ל שרשאי לספור ספיה"ע דאדעתא דהכי לא קיבל שבת.

אלא שבשו"ת אג"מ (אור"ח ח"ד סי' צ"ט) כתב שהט"ז איירי רק אם לא גיע לברכה לבטלה, וע"כ רק אם קיבל שבת באמירת מזמור שיר רשאי לספור ספיה"ע אף אחר שקיבל שבת, אך אם קיבל שבת בתפילת ערבית אסור לספור ספיה"ע כיון שצטרך לחזור ולהתפלל.

וכ"כ רק באופן שהתפלל תפילת ערבית אחר ביה"ש, שאז אינו יכול לספור, אך אם התפלל תפילת ערבית קודם ביה"ש, יכול לספור בלא ברכה, וכמשי"כ **בשו"ת זרע אמת** (ח"א סי' ס"א) **החיד"א** (שו"ב סי' תפ"ט סק"א) **הנהר שלום** (סי' תפ"ט) **כה"ח** (סי' פ"ב) **בשו"ת אג"מ** (שם) **ובש"כ** (פ"ז סעי' ח).

נכתב ע"י הרב מ. י. פ. שליט"א

מדור זה נכתב לעיון בלבד ואין לסמוך עליו הלכה למעשה

קרבו פסח שני, שכן ה"הוד"ל של תורה המאירה בלבבות בני ישראל, היא מכח מעלת הביקוש והתשווקה להבין ולהשכיל בדברי התורה, וכפי שנתבאר לעיל, שלבם של ישראל נעשית כגויל של תורה שבעל פה, וחכמי התורה מאירים בקרני הודה של התורה שעמלו בה וקנו בעמלם, וכפי שביאר הבית הלוי בענין קרני ההוד של משה רבינו, וביום שנתגלה אור זה בעולם ונתחדש מצות פסח שני, הוא היום אשר בו סופרים ומונים תשעה ועשרים יום, והוא הראשית של ספירת ההוד המאיר בלבותיהם בני ישראל, ונפלאים הדברים עד למאוד.

הילולת יום ל"ג בעומר וטעמי מנהגי יום זה

וכבר נתבאר בחלק הראשון של מאמרנו, כי בעת הסתלקותו של צדיק נקבעים דברי תורתו בלב תלמידיו, וזהו שורש ענין השמחה שיש ביום ההילולא, שנעשים דברי תורתו של הרב כנטיעות בלב התלמידים אשר יגיעים בתורתו יותר מבחניו, ונעשים דברי תורה כאילנות הטבעיים בגינת חמד עלו יבול מים, שתורתו עושה פירות ופירי פירות בלב התלמידים, אשר המה ה"גוילין החיים". ונמצא, כי בחינת ה"הוד"ל שהיתה לרב מתעצמת בלב תלמידיו אחריו דוקא עם סילוקו של צדיק, ועל כן מאירה ספירת "הוד"ל במלא הדרה ביום ל"ג בעומר - הוא יום "הוד שבהוד", לרמוז כי ביום זה משתרש הודו והדרו של הרב - דברי תורתו המאירים - בלב תלמידיו, והיא תמצית שמחת היום הזה אשר בו נקבעה תורתו של רשבי"ו ורבי עקיבא רבו בלבבות בני ישראל לדורות, ונעשו לקניין נצחי המאיר בהוד שבהוד בלבבות בני ישראל העמלים בתורה שבעל פה כל ימיהם.

והמשכיל והמבין לאשורו את הענין הנשגב הלוה, יבין ודאי כי כל מנהגי יום ל"ג בעומר, על עניינים נשגבים אלו הם מורים:

הדלקת המשואות - אות הוא על האור הגנוז בתורה שבעל פה, המתעצמת ומאירה שבעתיים ביום זה. **ומנהג הירייה בקשת** - ג"כ יורה על הברית של תורה הרמוזה בקשת. ואמנם, עיקר כריתת הברית של תורה הוא על חלק התורה שבעל פה - המבדילה בין ישראל לעמים, וכפי שביאר הבית הלוי באורך במאמרו הנוכר. **ומנהג התספורת** - שעושים לרכים אשר נשלמה שנתם השלישית, אות ורמוז הוא על כי האדם משול לעץ השדה אשר שלש שנים פירותיו ערלים, וברביעית קודש לה'. ועניין זה אף הוא מקושר ליסוד התורה שבעל פה, שכן התורה שבעל פה משולה לאילן הנטוע בלבותיהם של ישראל מעת שנתלק הרב מן העולם, ואף מנהג זה של תורה העוללית, אף הוא מעניינו של יום זה - יום נטיעת התורה שבעל פה בלבותיהם של בני ישראל.

וישמע החכם ויוסיף לקח, ליתן לב להבין ולהשכיל **בנמשל** של יום זה - בתוכן הפנימי הרמוז במנהגי יום ל"ג בעומר, במקום העיסוק המרכזי **במשל** - במנהגי היום שנהגו בהם ישראל, וכפי שהקדמנו בראשית דברינו בגליון הקודם כי ההבחנה מיהו "בן דעת", הוא על פי בחינה זו - אם יודע הוא להבדיל בין העיקר לטפל. ובן הדעת המתבונן בעניינים אלו כראוי, ודאי יזכה להתעלות ולהתרומם ברוממות ימים אלו ובהלילו של רשבי"ו, כהכנה נפלאה לקראת יום מתן תורתנו, הבא עלינו לטובה.

בהזדמנות זו נודה פעם נוספת להרב אלעזר צ'ולק שליט"א - בן אחיינו של רבינו זצוק"ל, שחסר לנו ברוח לבו את רשימות מאמריו של רבינו שחירו שמורים עמו, ובכללם מאמר נפלא זה. רשימות אלו מהורים לנו לעינים בעריכת דברי קדשו של רבינו והבאתם לפני מבקשי לקחו - ההוגים בתורתנו מדי שבת בשבתו דרך כמה נבכדה זו, המה תלמידיו הנאמנים אשר חשו בחסרון דברי הרב דוקא אחר סילוקו של צדיק - וכפי שביאר רבינו במאמרו זה.

בהזדמנות זו נשוב ונפציר בציבור תלמידי רבינו שיחיו, להענות בסוב לבם להמציא לנו כתבים ורשימות נוספים משיעוריו ומאמריו של רבינו זצוק"ל, על מנת שנוכל לערוכם ולהוציאם לאור, חכות גדולה תהיה זאת בודאי למי שייטיב בעניין נכבד זה, חכות רבינו ה"י זצוק"ל תעמוד לעוהרם ולמטייעים בהפצת דברי תורתו וקביעות דבריו בלב תלמידיו.